

Uchwały.....	2
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	10
Glosy	20
Rozbieżności w orzecznictwie	30
Orzeczenia nie publikowane.....	34
OSNC 2004, nr 1	50
Informacje.....	55
Statystyka.....	57

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Prokuratora Generalnego we wniosku z dnia 9 czerwca 2003 r., zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku, gdy kara umowna została zastrzeżona na rzecz jednej ze stron umowy na wypadek niewykonania lub nienależytego zobowiązania, strona zobowiązana do zapłaty kary umownej może zwolnić się z tego obowiązku, jeżeli wykaże, iż żądający zapłaty kary umownej nie poniósł żadnej szkody na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania?”
podjął uchwałę:

Zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody

i nadał jej moc zasady prawnej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03, T. Ereciński, M. Bącznyk, G. Bieniek, H. Ciepla, J. Frąckowiak, J. Gudowski, Z. Strus)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Świdnicy postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2003 r., II Cz 251/03, zagadnienia prawnego:

„Czy od zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego rozstrzygające skargę na czynności komornika pobiera się piątą część wpisu stosunkowego (art. § 53 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.) czy piątą część wpisu stałego pobieranego od skargi (art. 52 rozporządzenia)?”
podjął uchwałę:

W postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczenia (świadczenia) o charakterze majątkowym pobiera się od zażalenia na

postanowienie rozstrzygające skargę na czynności komornika piątą część wpisu stosunkowego na podstawie § 53 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 listopada 2003 r., III CZP 73/03, J. Górowski, T. Domińczyk, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 17 czerwca 2003 r., V Ca 1099/03, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa o ustalenie wstąpienia w stosunek najmu lokalu mieszkalnego w miejsce zmarłego najemcy jest sprawą wymienioną w art. 505¹ pkt 1 k.p.c., to jest sprawą rozpoznawaną w postępowaniu uproszczonym?”
podjął uchwałę:

Sprawa o ustalenie wstąpienia w stosunek najmu lokalu mieszkalnego w miejsce zmarłego najemcy podlega rozpoznaniu w postępowaniu „zwykłym”.

(uchwała z dnia 20 listopada 2003 r., III CZP 77/03, J. Górowski, T. Domińczyk, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 21 stycznia 2003 r., I ACa 1102/02, zagadnienia prawnego:

„Czy przewidziana w przepisie art. 299 § 1 ksh odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki uzależniona jest od tego, że zobowiązania te istniały w okresie, w którym zachodziły przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, czy też odpowiedzialność ta odnosi się również do zobowiązań powstałych później ?”
podjął uchwałę:

Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przewidziana w art. 299 § 1 k.s.h. obejmuje także jej zobowiązania powstałe dopiero po spełnieniu się przesłanek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

(uchwała z dnia 25 listopada 2003 r., III CZP 75/03, H. Ciepła, H. Pietrkowski, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 30 czerwca 2003 r., II Cz 322/03, zagadnienia prawnego:

„1. Czy Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Szczecinie, której na podstawie uchwały wspólnoty mieszkaniowej z grudnia 1998 r. został powierzony zarząd tej wspólnoty jest uprawnione do reprezentowania na zewnątrz tej wspólnoty na podstawie art. 21 i n. ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tj. Dz.U. z 2000 r. Nr 80 poz. 903) w brzmieniu nadanym tej ustawie ustawą z dnia 16 marca 2000 r. o zmianie ustawy o własności lokali... (Dz.U. Nr 12, poz. 355), a w przypadku odpowiedzi negatywnej,

2. czy kontrola prawidłowości reprezentacji wspólnoty mieszkaniowej przy udzieleniu pełnomocnictwa procesowego radcy prawnemu odbywa się na podstawie art. 130 § 1 i 2 k.p.c., czy też na podstawie art. 70 i 199 § 1 pkt 3 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

1. Osoba prawna, której wspólnota mieszkaniowa uchwałą, podjętą z powołaniem się na podstawę z art. 20 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. Nr 85, poz. 388 ze zm.), "powierzyła" zarząd wspólnotą, traci – po nowelizacji tego przepisu dokonanej ustawą z dnia 16 marca 2000 r. o zmianie ustawy o własności lokali... (Dz.U. Nr 29, poz. 355) – status prawny zarządu wspólnoty.

2. Kontroli, czy pozew został wniesiony przez należycie umocowanego pełnomocnika procesowego, dokonuje się na podstawie art. 130 § 1 i 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 74/03, F. Barczewska, M. Bączyk, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2003 r., I ACz 1122/03, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 z późniejszymi zmianami) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2003 r. Nr 7, poz. 79) obowiązującym od dnia 1 lutego 2003 r. ustanawia ustawowe zwolnienie prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej od opłat w postępowaniu sądowym?”
podjął uchwałę:

Artykuł 31 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) nie zwalnia prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej od opłat sądowych.

(uchwała z dnia 26 listopada 2003 r., III CZP 79/03, T. Żyżnowski, B. Czech, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 22 maja 2003 r., V Ca 713/03, zagadnienia prawnego:

„Czy jeżeli w postępowaniu o zamówienie publiczne prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych

(Dz.U. Nr 72 poz. 664) strona udzieliła pełnomocnictwa wyrok zespołu arbitrów doręcza się – stosownie do treści art. 709 k.p.c. w związku z art. 87 ustawy o zamówieniach publicznych – bezpośrednio stronie czy też ustanowionemu pełnomocnikowi ?”

podjął uchwałę:

W postępowaniu o zamówienie publiczne, prowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.), wyrok zespołu arbitrów doręcza się ustanowionemu pełnomocnikowi.

(uchwała z dnia 26 listopada 2003 r., III CZP 83/03, T. Żyznowski, B. Czech, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 31 lipca 2003 r., VI ACa 87/03, zagadnienia prawnego:

„Czy nadpłata, o której mowa w art. 74 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa ma charakter wierzytelności podlegającej przelewowi na podstawie art. 509 k.c.?”

podjął uchwałę:

Nadpłata, o której mowa w art. 74 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.), nie może być przedmiotem cesji (art. 509 k.c.).

(uchwała z dnia 26 listopada 2003 r., III CZP 84/03, T. Żyznowski, B. Czech, I. Koper)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z dnia 20 grudnia 2001 r., I ACa 157/03, zagadnienia prawnego:

„Czy nabycie własności w uwzględnieniu powództwa z art. 231 § 2 k.c. może nastąpić w częściach ułamkowych nieruchomości w przypadku wzniesienia kilku urządzeń przez różne podmioty i czy właściwym kryterium dla ustalenia wysokości udziałów ułamkowej części nieruchomości stanowi wyłącznie wartość wzniesionych urządzeń?”

podjął uchwałę:

Właściciel gruntu, na którym kilku współposiadaczy wzniosło urządzenia o wartości przenoszącej znacznie wartość zajętej na ten cel działki, może na podstawie art. 231 § 2 k.c. żądać wykupienia tej działki, jeżeli nie da się ustalić zakresu jej współposiadania; domniemywa się równość udziałów współwłaścicieli.

(uchwała z dnia 21 listopada 2003 r., III CZP 85/03, L. Walentynowicz, B. Myszka, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2003 r., II Cz 844/03, zagadnienia prawnego:

„Czy brak w postanowieniu o dział spadku rozstrzygnięcia w przedmiocie odsetek od zasądzonej na podstawie art. 212 § 3 k.c. spłaty wyłącza możliwość ich dochodzenia na podstawie art. 481 § 1 k.c.?”

podjął uchwałę:

Brak rozstrzygnięcia w prawomocnym postanowieniu o dział spadku o wysokości i terminie uiszczenia odsetek od zasądzonej spłaty nie uzasadnia zarzutu powagi rzeczy osądzonej w procesie o zapłatę odsetek za opóźnienie w dokonaniu spłaty.

*(uchwała z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 80/03, M. Bączyk,
Z. Kwaśniewski, Z. Strus)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łomży postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2003 r., I Cz 129/03, zagadnienia prawnego:

„Czy komornik umarzając postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c. zachowuje prawo na podstawie art. 49 ustawy z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 822 ze zm.) do opłaty egzekucyjnej od wartości całego egzekwowanego świadczenia, czy tylko, jak stanowi art. 45 ust. 2 ww. ustawy, od wartości świadczenia, które zostało rzeczywiście od dłużnika wyegzekwowane chociażby z pominięciem komornika, w szczególności czy opłatę nie uiszczoną przez wierzyciela komornik ściąga od dłużnika na podstawie art. 59 ust. 1 w/w ustawy, pomimo, iż nie doszło do przekazania należności wierzycielowi przez dłużnika?”
postanowił:

odmówić podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 57/03, J. Górowski,
T. Bielska-Sobkowicz, T. Domińczyk)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 22 maja 2003 r., II Ca 196/03, zagadnienia prawnego:

„Czy brak należytego współdziałania wierzyciela (banku) przy wykonaniu zobowiązania (art. 354 § 2 k.c.), a w konsekwencji narażenie dłużnika na szkodę, może stanowić – w konkretnym stanie faktycznym – nadużycie prawa ze strony wierzyciela (art. 5 k.c.) i uzasadniać żądanie dłużnika pozbawienia tytułu

wykonawczego, nie korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia – na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.?” postanowił:

odmówić podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03, M. Bączyk,
Z. Kwaśniewski, Z. Strus)*

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 97/03

Czy pozew wniesiony po upływie terminu z art. 38 ust. 1 ustawy z 24 października 1974 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 38, poz. 230 ze zm.) podlega odrzuceniu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 16 października 2003 r., II Ca 458/03, W. Puk, B. Nowicka, G. Kobus)

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że treść art. 38 ust. 2 Prawa wodnego z 1974 r., mówiącego, że w razie wydania przez sąd orzekającego o roszczeniu decyzja traci moc w części objętej orzeczeniem, wydaje się wskazywać, że wytoczenie powództwa stanowi wszczęcie swoistego postępowania odwoławczego od decyzji przed sądem, a więc inaczej niż to wynika z uregulowania roszczeń odszkodowawczych zawartego w art. 160 k.p.a. Obecna ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne reguluje zagadnienie roszczeń odszkodowawczych w art. 186 w sposób zbliżony do uregulowania zawartego w art. 160 k.p.a., natomiast sprawy związane z rozgraniczeniami i przywróceniem stosunków wodnych pozostają wyłącznie w gestii organów administracyjnych. W ocenie Sądu Okręgowego, właśnie różnorodność kwestii uregulowanych przepisem art. 38 rodzi wątpliwości co do charakteru wymienionego w nim terminu. Przede wszystkim, czy ma on charakter terminu prekluzyjnego, którego przekroczenie uniemożliwia rozpoznanie sprawy w postępowaniu sądowym.

M.D.

*

III CZP 98/03

Czy art. 98 ust. 2 Prawa bankowego stanowi podstawę do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko następcom prawnym (z tytułu spadkobrania) dłużnika banku?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Zamościu z dnia 5 września 2003 r., I Cz 93/03, H. Bork, L. Lipko, J. Żurawicki)

Sąd Okręgowy wskazał, że przedstawione zagadnienie nie było dotychczas przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, a w piśmiennictwie traktowane jest niejednolicie. Dostrzega się z jednej strony, że zestawienie art. 97 i 98 Prawa bankowego prowadzi do wniosku, że pierwszy z tych przepisów dotyczy wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, a drugi wyłącznie nadawania klauzuli wykonalności przeciwko osobom trzecim. Jednakże z drugiej strony część autorów uważa, że istnieje możliwość wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko następcom prawnym dłużnika banku w wypadku, gdy śmierć dłużnika nastąpiła przed wystawieniem tytułu egzekucyjnego.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przepisy przyznające bankom przywilej wystawiania własnych tytułów egzekucyjnych mają charakter szczególny i nie mogą być interpretowane rozszerzająco ani poddane wykładni *per analogiam legis*. Ponadto ustawodawca nie dokonał łącznego unormowania stanów faktycznych opisanych w art. 98 ust. 1 i 2 Prawa bankowego i w związku z tym uprawnienie do wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego wydaje się być ograniczone jedynie do dyspozycji zawartej w ustępie pierwszym. Oczywiście jest przy tym, zdaniem Sądu Okręgowego, że nie można wystawić tytułu egzekucyjnego przeciwko zmarłemu dłużnikowi, gdyż z chwilą śmierci traci on podmiotowość prawną.

M.D.

*

III CZP 99/03

Czy poczynając od dnia 23 września 2001 r. (data wejścia w życie ustawy z dnia 11 maja 2001 roku o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach w sprawach cywilnych oraz ustawy prawo o notariacie - Dz.U. Nr 63, poz. 635) Gmina ma

obowiązek uiszczania opłat sądowych w sprawach o wpis w księdze wieczystej na podstawie decyzji stwierdzającej nabycie mienia komunalnego?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 18 września 2003 r., II Cz 641/03, T. Kołbuc, M. Kośka, D. Chobian)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, zgodnie z obowiązującym przepisem art. 20 ust. 1 w związku z ust. 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, postępowanie w przedmiocie wpisu na podstawie prawomocnej decyzji w sprawie stwierdzenia nabycia mienia komunalnego z mocy prawa lub przekazania wolne jest od opłat sądowych. Z kolei w dniu 21 września 2001 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach w sprawach cywilnych oraz ustawy prawo o notariacie, która w art. 3 zmieniła treść art. 8 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, gmina nie ma obowiązku uiszczania opłat sądowych z wyjątkiem spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Sąd Okręgowy, odnosząc się do zaistniałej sprzeczności, wskazał, że z jednej strony możliwe jest stanowisko oparte na zasadzie *lex posterior derogat legi priori*, a zatem, że ustawa z dnia 21 września 2001 r. kompleksowo uregulowała kwestię opłat w postępowaniu wieczystoksięgowym i uchyliła przepis art. 20 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Z drugiej strony odmienny pogląd można oprzeć na regule *lex specialis derogat legi generali*, za czym przemawiałby argument, że art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. ma charakter przedmiotowy i obejmuje wszystkich uczestników postępowania w przedmiocie wpisu. W takim wypadku art. 3 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. nie mógł w całości uchylić wcześniejszej regulacji, a to powodowałoby, że gmina ponosiłaby w tych sprawach koszty sądowe, podczas gdy inni uczestnicy postępowania byłiby od nich zwolnieni, co nie znajdowałoby uzasadnienia celowościowego.

M.D.

*

Czy sprawa o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej na podstawie art. 25 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903) jest sprawą o prawa niemajątkowe w rozumieniu przepisu art. 17 ust. 1 k.p.c. należącą do wyłącznej kognicji sądu okręgowego?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 czerwca 2003 r., III Ca 273/03, M. Machnicka-Stańczyk, M. Kłós, J. Świerczyński)

Sąd Okręgowy stwierdził, że ustalenie właściwości rzeczowej sądu w przedmiotowej sprawie wywołuje rozbieżności w piśmiennictwie. Według jednego z poglądów, prawo żądania uchylenia uchwały jest roszczeniem niepieniężnym, którego funkcją jest zapewnienie prawidłowego zarządu nieruchomością wspólną, a zarząd ten należy niewątpliwie do kategorii spraw majątkowych. Jednakże prezentowane jest również stanowisko, że prawo żądania uchylenia uchwały jest prawem niemajątkowym z uwagi na bezpośrednie uwarunkowania tego żądania interesem niemajątkowym, niezależnie od podstawy powództwa. Niemożność ustalenia ekonomicznej wartości tego prawa przemawiałaby za przyjęciem, że ma ono charakter niemajątkowy. Sąd Okręgowy podkreślił ponadto, że wpływ na charakter sprawy o uchylenie uchwały może mieć jej przedmiot. W danej sprawie uchwała dotyczyła wyrażenia zgody na przeznaczenie zaoszczędzonych środków finansowych wynikających z rozliczenia kosztów centralnego ogrzewania, co sugerowałoby majątkowy charakter sprawy o jej uchylenie.

M.D.

*

III CZP 101/03

Czy złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia?

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 listopada 2003 r., I ACa 113/03, W. Kryślak, J. Durka, J. Geisler)

W motywach Sąd Okręgowy zauważył, że jakkolwiek w odniesieniu do sądowych tytułów egzekucyjnych dominuje pogląd, że wniosek o nadanie klauzuli

wykonalności nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia, to w stosunku do bankowych tytułów egzekucyjnych wątpliwość budzą specyficzne okoliczności w nadawaniu im klauzuli wykonalności.

Za stanowiskiem, że wniosek o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności nie przerywa biegu przedawnienia, może przemawiać regulacja zawarta w art. 125 k.c., mówiąca, iż należność stwierdzona prawomocnym wyrokiem przedawnia się z upływem lat dziesięciu. Jednakże unormowanie to nie odnosi się do roszczeń objętych bankowym tytułem egzekucyjnym, który tworzony jest jednostronnie przez wierzyciela, bez jakiegokolwiek udziału dłużnika. W przypadku bankowego tytułu egzekucyjnego sąd w postanowieniu o nadaniu klauzuli wykonalności stwierdza nie tylko, że tytuł uprawnia do egzekucji, ale musi również określić jej zakres. Po raz pierwszy zostaje wtedy sprecyzowany zakres zobowiązania dłużnika. Ponadto zakres kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym o nadanie klauzuli bankowemu tytułowi egzekucyjnemu jest znacznie szerszy aniżeli w przypadku tytułów pochodzących od sądu.

Wystąpienie z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności jest jednoznacznym wyrazem woli wierzyciela dochodzenia i zaspokojenia roszczenia, co może wskazywać, że jest to działanie zmierzające bezpośrednio do ustalenia, a także zaspokojenia roszczenia, w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

Możliwe jest także odmienne zapatrywanie, że kodeksowe określenie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. „czynności przedsięwziętej bezpośrednio w celu” zakłada obiektywną skuteczność, tzn. możliwość osiągnięcia zamierzonego celu za pomocą podejmowanej czynności a uzyskanie klauzuli wykonalności nie prowadzi jeszcze do zaspokojenia roszczenia. Jeśli jednak przyjmie się, że w postępowaniu o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności dochodzi także do sprecyzowania (ustalenia) roszczenia, które może być przedmiotem egzekucji, to przesłanka bezpośredniości przedsięwziętej czynności byłaby spełniona.

M.D.

*

III CZP 102/03

Czy komornik sądowy występujący do organu, o jakim mowa w art. 44g ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych

(Dz.U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 i Nr 110 poz. 1189) o informacje adresowe niezbędne do prowadzonej egzekucji, jest obowiązany uiszczać opłatę przewidzianą w art. 44h ust. 8 - 10 tej ustawy oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie wysokości opłat za udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych oraz warunków i sposobu ich wnoszenia (Dz.U. z 2002 r. Nr 62, poz. 564)?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 20 listopada 2003 r., II Cz 509/03, W. Damaszkó, R. Kuźnicki, J. Kwapiszewska)

W motywach Sąd Okręgowy zauważył że przepis art. 44g ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych w ustępie pierwszym przewiduje, że dane m.in. ze zbiorów meldunkowych, zbiorów PESEL udostępnia się nieodpłatnie wyliczonym w nim w sposób wyczerpujący podmiotom, pośród których nie ma wprost wymienionego komornika. Zgodnie zaś z ustępem drugim tego artykułu, innym podmiotom i jednostkom organizacyjnym wymienionym w tym ustępie powyższe dane mogą być udostępnione odpłatnie. Wskazywałoby to, że komornik powyższą opłatę obowiązany byłby uiszczać. Jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, możliwa byłaby także wykładnia, zgodnie z którą, skoro żądana informacja jest niezbędna do realizacji tytułów wykonawczych wydawanych przez sądu, to komornik działa jako organ sądowy uprawniony do bezpłatnego uzyskania danych meldunkowych. Przeciwko temu przemawia okoliczność, że w świetle ustawy o komornikach sądowych i egzekucji komornika nie można utożsamiać z organem wymiaru sprawiedliwości jakim jest sąd. Ponadto w polskim prawie istnieją inne przepisy szczególne, które wprost nakazują lub zwalniają komornika od ponoszenia opłat.

Wątpliwości Sądu Okręgowego są w znacznej mierze związane z treścią art. 2 ust. 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, zgodnie z którym organy administracji publicznej, urzędy skarbowe i inne instytucje w nim wymienione mają obowiązek na pisemne żądanie komornika udzielić mu informacji niezbędnych dla prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Przepis ten nie określa jednak, czy udzielenie informacji następuje za odpłatnością. Sąd Okręgowy dostrzegł, że w istocie przepis art. 2 ust. 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stanowi

rozwińnięcie art. 44h ust. 1 ustawy ewidencji ludności i dowodach osobistych, co pozwalałoby na wniosek, że komornik mieści się w kręgu podmiotów określonych w art. 44h ust. 1 tej ustawy

M.D.

*

III CZP 103/03

Czy w razie oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste na cele budownictwa mieszkaniowego, na której to nieruchomości następnie wzniesiono budynek mieszkalny i ustanowiono w nim odrębną własność kilkudziesięciu lokali mieszkalnych i jednego lokalu użytkowego(z ułamkowym prawem wieczystego użytkowania związanym z każdym z tych lokali), uzasadniona jest w odniesieniu tylko do ułamkowej części użytkowania wieczystego związanej z lokalem użytkowym zmiana stawki procentowej opłaty rocznej na podstawie art. 73 ust. 2 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) motywowana trwałą zmianą sposobu korzystania z nieruchomości (innymi słowy: czy dopuszczalne jest pobieranie różnych stawek procentowych opłaty rocznej od współużytkowników wieczystych jednej nieruchomości w zależności od tego, czy udział danej osoby w prawie użytkowania wieczystego związany jest z lokalem użytkowym, czy też z lokalem mieszkalnym?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 6 listopada 2003 r., VII Ca 746/03, T. Szkudlarek, M. Sawicka, Z. Rdesiński)

Sąd Okręgowy podkreślił, że odpowiedź na przedstawione pytanie ma istotne znaczenie z uwagi na dużą ilość nieruchomości, której może ono dotyczyć. W motywach wskazał, że dosłowne brzmienie przepisów może przemawiać za stanowiskiem, że zmiana stawki opłaty rocznej jest nieuzasadniona. W szczególności brzmienie art. 73 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który mówi o trwałej zmianie sposobu korzystania z nieruchomości, zdaje się sugerować, że dotyczy to całej nieruchomości, a nie jej ułamkowej części, z którą związana jest nieruchomość

lokalowa. Taka wykładnia nie budzi wątpliwości w przypadku oddania nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste jednej lub kilku osobom.

Trudności interpretacyjne powstaną natomiast w przypadku znacznej liczbie współuczestników wieczystych, których prawo łączy się z prawem własności lokalu, przy czym tylko części współuczestników łączy się z prawem własności lokalu użytkowego. Gdyby w takiej sytuacji sposób korzystania oceniać w stosunku do celu przeważającego na całej powierzchni nieruchomości gruntowej, to w przypadku odpowiednich proporcji lokali użytkowych do mieszkalnych mogłoby dojść do sytuacji, że właściciele lokali mieszkalnych w jednym budynku płaciliby wyższą pięcioprocentową stawkę opłaty rocznej. Problemy tego rodzaju usuwałoby przyjęcie, że wyodrębnienie z nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste związanego z tym lokalem udziału w prawie wieczystego użytkowania ma razem z lokalem samodzielny byt prawny. Dlatego też, w ocenie Sądu Okręgowego, pojęcie sposobu korzystania z nieruchomości gruntowej odnosić można tylko do wyodrębnionego udziału w użytkowaniu wieczystym, przy czym określenie tego sposobu będzie wynikać z charakteru lokalu. Przy takiej interpretacji będzie dopuszczalne pobieranie różnych stawek opłaty rocznej od udziału w użytkowaniu wieczystym w zależności od charakteru lokalu.

M.D.

*

III CZP 104/03

Czy ważna jest umowa sprzedaży przez Skarb Państwa-Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” w trybie bezprzetargowym, w oparciu o art. 40 a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach (Dz.U. z 2000, Nr 56, poz. 679 ze zm.), nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym wolno stojącym (w którym dopuszcza się wydzielenie jednego lokalu mieszkalnego) oraz budynkiem gospodarczym (budynkami gospodarczymi)?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 6 listopada 2003 r., VII Ca 745/03, M. Gołuńska, C. Podgórnny, T. Szkudlarek)

W obszernym uzasadnieniu Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z literalnej wykładni art. 40a ustawy o lasach wydaje się wynikać, że przedmiotem sprzedaży w trybie bezprzetargowym nie mogą być grunty zabudowane oprócz domów mieszkalnych również budynkami gospodarczymi. Sąd Okręgowy przeprowadził w związku z tym analizę pojęcia lokalu mieszkalnego i wskazał, że w jego skład mogą wchodzić różne pomieszczenia przynależne, byleby były położone w granicach tej samej nieruchomości. Nie ma też postawionych żadnych ograniczeń ani wymagań odnoszących się do powierzchni pomieszczeń przynależnych do lokalu mieszkalnego. Obecnie wyłącznie od woli zbywającego będzie zależeć, czy garaż lub komórkę wydzieli jako odrębną nieruchomość, czy też zakwalifikuje jako pomieszczenie przynależne. W praktyce zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, jeżeli na gruncie posadowione są budynek mieszkalny, w którym dopuszcza się wyodrębnienie co najmniej dwóch lokali mieszkalnych oraz budynki gospodarcze, to mogą one stanowić owe pomieszczenia przynależne, co będzie umożliwiało bezprzetargową sprzedaż nieruchomości. Jeżeli zaś nieruchomość została zabudowana domem z jednym tylko lokalem mieszkalnym oraz budynkiem gospodarczym, to zgodnie z gramatyczną wykładnią art. 40 a ustawy o lasach sprzedaż bezprzetargowa jest wyłączona.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy taka interpretacja jest zgodna z intencją ustawodawcy i czy nie należy dla prawidłowego stosowania wymienionego przepisu sięgnąć do dyrektyw wykładni celowościowej i systemowej. Przez wzgląd na spójność systemu prawnego przewidziane w cytowanej ustawie uprawnienie do nabycia nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym jednorodzinny w trybie bezprzetargowym należałoby stosować w drodze analogii do nieruchomości zabudowanej oprócz domu mieszkalnego jeszcze budynkiem gospodarczym niezbędnym do prawidłowego korzystania z tego domu. Tego rodzaju sytuacje są bowiem częste w warunkach wiejskich, kiedy na jednej działce stoją domy jednorodzinne wraz z zabudowaniami gospodarczymi. Literalne zaś brzmienie wymienionego przepisu prowadziłoby do naruszenia konstytucyjnej zasady równości obywateli wobec prawa.

W rezultacie Sąd Okręgowy opowiedział się za drugim poglądem i dodatkowo na jego poparcie powołał zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 15 września 1995 r., III CZP 109/95 (OSNC 1996, nr 1, poz. 5), że nieruchomość gruntowa zabudowana budynkiem mieszkalnym, w którym znajduje się jeden lokal

(dom jednorodzinny) zajmowany w całości przez najemcę, może być sprzedana przez gminę w trybie bezprzetargowym temu najemcy.

M.D.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Umowa powrotnego przeniesienia własności nieruchomości na darczyńcę, zawarta w następstwie odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego, nie podlega akcji pauliańskiej (art. 527 § 1 k.c.) chyba, że zawarta została w następstwie wcześniejszej zmiany darczyńcy i obdarowanego w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

(wyrok z dnia 24 października 2002 r., II CK 396/02, H. Ciepła, B. Czech. H. Pietrkowski, OSP 2003, nr 11, poz. 141; BSN 2003, nr 3, s. 15; MoP 2003, nr 11, s. 510; NPN 2003, nr 2, s. 49)

Glosa

Małgorzaty Pyziak-Szafnickiej, OSP 2003, nr 11, poz. 141

Zdaniem Sądu Najwyższego, do powrotnego przejścia własności w razie zaistnienia okoliczności z art. 898 k.c. niezbędne jest zawarcie umowy o skutku rozporządzającym, umowa taka nie może zostać jednak wzruszona na podstawie art. 527 k.c. Wyłączając badanie skuteczności odwołania darowizny z zakresu kognicji sądu rozpoznającego powództwo oparte na art. 527 k.c., Sąd Najwyższy przyjął jednocześnie możliwość stwierdzenia zmywy, gdy w toku postępowania ujawnią się okoliczności na to wskazujące (np. niewielki upływ czasu między darowizną, jej odwołaniem i powrotnym przeniesieniem własności).

Autorka rozwinęła argumentację Sądu Najwyższego dotyczącą niedopuszczalności stosowania akcji pauliańskiej do powrotnego przeniesienia własności w razie odwołania darowizny. Przypomniała, że w literaturze dominuje pogląd o niedopuszczalności stosowania akcji pauliańskiej do spełnionego świadczenia. Jest to pogląd tfarny, gdyż zajęcie przeciwnego stanowiska oznaczałoby akceptację wyścigu procesów między wierzycielami tego samego dłużnika. Każdy mógłby zarzucać, że zapłata – dokonana wobec innego wierzyciela – jest dla niego

krzywdząca. Tymczasem ze względu na niewypłacalność dłużnika, zaspokojenie wszystkich jest po prostu niemożliwe.

Autorka nie podzieliła poglądu Sądu Najwyższego, który związał niezaskarżalność czynności polegających na spełnieniu świadczenia z okolicznościami subiektywnymi, uznał bowiem, że w stanie faktycznym sprawy dłużnikowi nie można przypisać świadomości pokrzywdzenia wierzyciela. Jej zdaniem, nawet jeśli dłużnik spełniając świadczenie wobec jednego ze swych wierzycieli ma świadomość, że w ten sposób eliminuje możliwość zaspokojenia pozostałych, a zaspokojony wierzyciel świetnie zdaje sobie sprawę z wyprzedzenia innych uprawnionych, akcja pauliańska przeciwko spełnieniu świadczenia nie powinna zostać uwzględniona.

W dalszej części glosy autorka omówiła pojęcie zmowy. Ze znową będziemy mieli do czynienia wówczas, gdy w rzeczywistości nie miała miejsca przewidziana przyczyna odwołania darowizny, a świadczenie darczyńcy było złożone wyłącznie po to, aby obdarowany mógł uniknąć egzekucji. Glosatorka nie podzieliła poglądu Sądu Najwyższego, że na znowę może wskazywać krótki okres pomiędzy darowizną, jej odwołaniem i powrotnym przeniesieniem własności. Jej zdaniem, jeśli obdarowany ma wierzycieli i obawia się egzekucji, to pozostający z nim w dobrych stosunkach potencjalny darczyńca w ogóle nie dokonana darowizny; po co miałby w pośpiechu dokonywać aż trzech czynności prawnych? Jeżeli już szukać jakiś przejawów zmowy, to należałoby raczej przewidzieć, że niepokój sądu powinno wzbudzić szybkie i „posłuszne” złożenie przez obdarowanego zagrożonego egzekucją, oświadczenia o powrotnym przeniesieniu własności przedmiotu o dużej wartości majątkowej.

Wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, autorka uznała, że to właśnie sąd rozpoznający sprawę o uznaniu za bezskuteczne powrotnego przeniesienia własności powinien zbadać, czy wystąpiły przesłanki z art. 898 § 1 k.c., a zatem, czy czynność dłużnika miała swą podstawę prawną. Stwierdzenie przyczyny odwołania darowizny jest niczym innym jak ustaleniem, czy istniało zobowiązanie do przeniesienia własności, na które powołuje się obdarowany dłużnik. Bez ustalenia zasadności odwołania darowizny nie można więc rozstrzygnąć o żądaniu uznania czynności za bezskuteczną. Odstąpienie przez sąd rozpoznający akcję pauliańską od wyjaśnienia okoliczności odwołania darowizny oznacza pozbawienie pokrzywdzonego wierzyciela ochrony prawnej. Nawet jeżeli przyjąć, że ma on interes prawny w ustaleniu tych

okoliczności to nie mógłby wystąpić z powództwem z art. 189 k.p.c., skoro przysługuje mu żądanie dalej idące, tj. uznanie za bezskuteczną czynność, która jest następstwem odwołania darowizny .

Zdaniem autorki, są także cywilistyczne argumenty przemawiające za możliwością rozpatrywania przez sąd podstawy odwołania darowizny. Mianowicie, jeżeli zachodzi zmowa, to niemal pewne jest, że mamy do czynienia z oświadczeniem składanym dla pozorów. Sąd powinien brać tę okoliczność pod rozważę z urzędu.

W konkluzji autorka uznała, że teza głosowanego wyroku powinna brzmieć: „Umowa przeniesienia własności nieruchomości na darczyńcę, zawarta w następstwie odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego, nie podlega akcji pauliańskiej jeżeli w rzeczywistości spełniona była przesłanka odwołania darowizny z art. 898 § 1 k.c.”

Ł.P.

*

Nabywcą nieruchomości działającym w złej wierze nie jest osoba, która po otrzymaniu informacji, że zbywca wpisany do księgi wieczystej na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku jest tylko jednym ze spadkobierców, podjęła czynności mające na celu sprawdzenie tej informacji badając ponownie treść księgi wieczystej i podstawę wpisu zbywcy oraz uzyskując jego zapewnienie, że jest jedynym spadkobiercą poprzedniego właściciela.

(wyrok z dnia 30 października 2002 r., V CKN 1342/00, G. Bieniek, M. Grzelka, E. Skowrońska-Bocian, OSP 2003, nr 11, poz. 142; Wok. 2003, nr 9, s. 4)

Glosa

Stanisława Rudnickiego, OSP 2003, nr 11, poz. 142

Autor zaakceptował stanowisko Sądu Najwyższego. Podkreślił, że „łatwość dowiedzenia się” w rozumieniu przepisów o rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych nie jest pojęciem statycznym, lecz wypadkową konkretnych okoliczności

towarzyszących dokonanej czynności prawnej, składających się na ustalony przez sąd stan faktyczny stanowiący podstawę rozstrzygnięcia sprawy. Przy ocenie konkretnych okoliczności należy brać pod uwagę osobowość nabywcy, jego wykształcenie i indywidualne właściwości, gdyż „łatwość dowiedzenia się” należy do kategorii subiektywnych.

Odwołując się do stanu faktycznego sprawy autor uznał, że nabywcy podjęli niezbędne kroki celem sprawdzenia wiarygodności osoby uznającej się za uprawnionego do rozporządzania nieruchomością, najpierw bowiem sprawdzili wpis dotyczący właściciela w księdze wieczystej oraz jego podstawę, którą był prawomocny wyrok sądu. W księdze brakowało ponadto wzmianki (ostrzeżenia) o niezgodności stanu prawnego z rzeczywistym stanem prawnym. Wreszcie, nabywcy ponownie sprawdzili treść postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku i uzyskali od zbywcy zapewnienie, że jest on jedynym spadkobiercą.

Autor dla porównania przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2000 r., I CRN 1014/00, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że nabywcy wieczystego użytkownika mogli „z łatwością” dowiedzieć się o tym, iż ujawniony w księdze wieczystej na rzecz gminy stan prawny jest niezgodny z rzeczywistym stanem, skoro wiedzieli, że wniosek byłych właścicieli o przyznanie im wieczystego użytkownika gruntu, złożony na podstawie art. 7 dekretu z 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, nie został jeszcze rozpoznany. W tym orzeczeniu Sąd Najwyższy za jedno z kryteriów „łatwości dowiedzenia się” uznał poziom wiedzy prawniczej, co oznacza podniesienie o wiele wyżej poprzeczki dla potencjalnych nabywców.

Ł.P.

*

Artykuł 169 k.c. chroni dobrą wiarę nabywcy tylko co do uprawnienia zbywcy do rozporządzenia rzeczą. Przepis ten nie ma zatem zastosowania, jeżeli między wydającym a obejmującym rzecz w posiadanie nie doszło do zawarcia umowy przeniesienia własności rzeczy.

(wyrok z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1340/00, T. Domińczyk. I. Koper, K. Zawada, OSP 2003, nr 11, poz. 143; BSN 2003, nr 5, s. 7; NPN 2003, nr 3, s. 102)

Glosa**Wojciecha J. Katnera**, OSP 2003, nr 11, poz. 143

W stanie faktycznym sprawy powodowie zamierzali sprzedać samochód za pośrednictwem osoby prowadzącej komis samochodowy. Po krótkim czasie znalazł się kupujący, który wręczył prowadzącemu komis zaliczkę na poczet ceny samochodu. Po następnych kilku dniach została zawarta umowa sprzedaży, z tym że podpisy pod umową złożył kupujący, a podpisy powodów pod umową zostały sfalszowane. Prowadzący komis wydał samochód kupującemu, ale uzyskanej ceny nie przekazał powodom.

Zdaniem autora, prowadzącego komis nie można było uznać za osobę uprawnioną do zbycia rzeczy, gdyż pomiędzy nim a powodami nie została zawarta umowa komis. W związku z tym została spełniona pierwsza przesłanka z art. 169 k.c., natomiast pozostałe przesłanki nie zostały spełnione, gdyż od chwili przywłaszczenia rzeczy nie minęły 3 lata, a także nie istniała dobra wiara po stronie nabywcy przez cały czas posiadania rzeczy. Najważniejszym powodem był jednak brak zbycia rzeczy, nie została bowiem skutecznie zawarta umowa przenosząca własność. Prowadzący komis nie działał jako komisant (nie było zawartej umowy pomiędzy powodem a osobą prowadzącą komis) ani też nie był pełnomocnikiem powodów. Posługując się sfalszowanym egzemplarzem umowy, nie działał jako strona ani też jako przedstawiciel strony.

W końcowej części glosy autor omówił pojęcie dobrej wiary w rozumieniu art. 169 k.c. Podkreślił, że w dobrej wierze jest ten, kto nie wie o braku uprawnienia zbywcy ani także przy zachowaniu staranności nie może się o tym dowiedzieć. Odwołując się do okoliczności sprawy autor uznał, że pozwany można zarzucić co najmniej lekkomyślność, podpisali oni bowiem umowę sprzedaży samochodu, której stroną nie był komisant lecz powodowie, a następnie wpłacili osobie prowadzącej komis zaliczkę na poczet ceny. Nie zbadali przy tym przyczyny nieobecności powodów przy jej zawieraniu.

Ł.P.

1. Najem i dzierżawa nie mogą być przez strony rozwiązane z mocą wsteczną.

2. Niedopuszczalne jest zrzeczenie się prawa pierwokupu przez osoby wymienione w art. 599 § 2 k.c. po zawarciu przez zobowiązanego bezwarunkowej umowy sprzedaży.

(wyrok z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1374/00, T. Domińczyk. I. Koper, K. Zawada, OSP 2003, nr 11, poz. 144; BSN 2003, nr 6, s. 10; MoP 2003, nr 15, s. 697)

Glosa

Fryderyka Zolla, OSP 2003, nr 11, poz. 144

Autor podkreślił, że w sprawie były rozstrzygane trzy zasadnicze kwestie prawne. Po pierwsze, rozstrzygnięcia wymagała kwestia dotycząca „rozwiązania czynności prawnej” o trwałym skutku – dzierżawy. Po drugie, należało rozstrzygnąć kwestię możliwości rezygnacji z ustawowego prawa pierwokupu już po dokonanej bezwarunkowo sprzedaży. Po trzecie zaś, dla rozstrzygnięcia sporu istotna była kwestia zakresu naruszenia bezwarunkowej umowy sprzedaży w przypadku gdy stronie przysługiwało ustawowe prawo pierwokupu.

W pierwszej części glosy autor omówił zakres nieważności czynności prawnej wynikającej z art. 599 § 2 k.c. Podkreślił, że w doktrynie sporna pozostaje kwestia, czy nieważność z art. 599 § 2 k.c. dotyczy całości bezwarunkowej umowy sprzedaży, czy też nieważność ta ogranicza się jedynie do bezwarunkowości tej czynności. Konsekwencją przyjęcia drugiego stanowiska jest uznanie czynności za warunkową. Sąd Najwyższy odrzucił to stanowisko stwierdzając, że nie znajduje ono oparcia w treści art. 599 § 2 k.c. Zdaniem autora, tak kategoryczny pogląd budzi jednak wątpliwości, w pierwszej kolejności należało bowiem rozważyć relację art. 599 § 2 k.c. do art. 58 k.c. Ustawodawca, nie przewidując ogólnej sankcji nieważności w przypadku dokonania sprzedaży naruszającej prawo pierwokupu, a chcąc przewidzieć sankcję nieważności w sytuacji sprzedaży naruszającej ustawowe prawo pierwokupu, nie mógł tego wyrazić w inny sposób niż to ma miejsce w art. 599 § 2 k.c. Stąd też sama litera art. 599 § 2 k.c. nie jest wystarczająca do przyjęcia, że wprowadzono

regułę wyjątkową w stosunku do art. 58 k.c. W związku z tym nie jest jeszcze wykluczone, aby także w przypadku bezwarunkowej sprzedaży nie można było przyjąć częściowej nieważności czynności prawnej. Problem jednakże tkwi w trudności zastosowania nieważności nie do istniejącej części czynności prawnej naruszającej bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawy. Sprzeczność z prawem polega w tym wypadku na braku obligatoryjnego *accidentalium negotii*. Przyjęcie, że nieważność dotyka braku warunku, co prowadzi do zmiany czynności prawnej w warunkową, jest już wnioskiem, który daleko wykracza poza skutki z art. 58 § 3 k.c. Warunek nie jest w żadnym wypadku *naturalium negotii*, który mógłby wejść w miejsce uznanej za nieważną części czynności prawnej. Pogląd zakładający tego rodzaju przekształcenie musiałby wyjaśnić, w jaki sposób treść czynności prawnej jest uzupełniona przez warunek, który jednak w niej zastrzeżony nie był. Droga, która mogłaby wieść do takiego rezultatu musiałaby zakładać uzupełnienie w drodze odwołania się do hipotetycznej woli stron istnienia klauzuli salwatoryjnej o treści, że w przypadku nieważności braku zastrzeżenia warunku w czynności prawnej należy przyjąć, iż czynność ta staje się warunkowa.

Na gruncie prawa polskiego odrzuca się jednak metodę interpretacyjną, zakładającą odwołanie się do hipotetycznej woli stron. Nie ma podstaw do przyjęcia stanowiska, że mimo zawarcia umowy bezwarunkowej, to jednak wywołuje ona skutki jak czynność warunkowa. Przyjęcie istnienia takiej „hipotetycznej klauzuli salwatoryjnej” miałoby jedynie na celu ochronę uprawnionego z tytułu pierwokupu, a więc z całą pewnością byłoby skutkiem, którego nie można przypisać woli stron. Była by to niczym nie uzasadniona ingerencja w treść umowy sprzedaży. Stąd też należy przyjąć, że sankcja nieważności czynności prawnej z art. 599 § 2 k.c. musi objąć całą czynnością prawną i żadne jej przekształcenie z mocy ustawy w czynność warunkową nie jest możliwe.

Drugą kwestią, która wymagała rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było zagadnienie możliwości rozwiązania umowy dzierżawy ze skutkiem wstecznym. Autor podkreślił, że celem zawierania tego typu porozumienia jest chęć pozbawienie wszelkich skutków prawnych zawartej umowy, a nie zamiar doprowadzenia do zwrotu wzajemnych świadczeń. Najczęściej chodzi o skutki prawne, które są doniosłe z punktu widzenia relacji w stosunkach z osobami trzecimi. Wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, autor opowiedział się za niedopuszczalnością rozwiązywania umów o

charakterze trwałym ze skutkiem wstecznym ze względu na zbyt daleką ingerencję w już ukształtowane stosunki prawne z osobami trzecimi.

Z kolei trzecie zagadnienie dotyczyło kwestii dopuszczalności zrzeczenia się wymaganego z ustawy prawa pierwokupu już po dokonaniu bezwarunkowej czynności prawnej. Skoro dokonanie bezpośredniej czynności spowodowało jej nieważność, to zrzeczenie się późniejsze prawa pierwokupu jest bezprzedmiotowe o tyle, że czynność ta w chwili złożenia takiego oświadczenia nie może w żaden sposób doprowadzić do unieważnienia umowy sprzedaży. Zrzeczenie się uprawnienia po zawarciu bezwarunkowej umowy sprzedaży jest dla losów tej umowy obojętne, bez względu na to, czy takie zrzeczenie się prawa pierwokupu ustawowego byłoby pozbawione skutków. Dopiero poznawszy treść umowy sprzedaży można złożyć ważne oświadczenie o braku chęci wykonania prawa pierwokupu, co otwiera drogę do zawarcia bezwarunkowej umowy przeniesienia własności.

Ł.P.

*

Odstąpienie od umowy sprzedaży rzeczy ruchomej na podstawie art. 491 § 1 oraz art. 560 § 2 k.c. powoduje przejście własności tej rzeczy z powrotem na zbywcę.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 27 lutego 2003 r., III CZP 80/02, J. Gudowski, S. Dąbrowski, J. Frąckowiak, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, E. Skowrońska-Bocian, M. Wysocka, OSNC 2003, nr 11, poz. 141; OSP 2003, nr 11, poz. 140; BSN 2003, nr 2, s. 8; IC 2003, nr 3, s. 5; NPN 2003, nr 2, s. 50)

Glosa

Edwarda Gniewka, OSP 2003, nr 11, poz. 140

Autor podzielił tezę uchwały Sądu Najwyższego, nie w pełni zgodził się natomiast z jej uzasadnieniem. Sąd Najwyższy mianowicie uznał, że odstąpienie od umowy sprzedaży nieruchomości rodzi jedynie skutki obligacyjne i nie powoduje automatycznego przejścia własności nieruchomości z powrotem na zbywcę,

tymczasem, zdaniem glosatora, nie istnieją podstawy prawne do różnicowania skutków odstąpienia od umowy sprzedaży rzeczy ruchomych i nieruchomości. Przepisy o odstąpieniu nie zawierają odrębnej regulacji w zależności od rodzaju świadczenia. Co prawda obrót rzeczami ruchomymi nie podlega takim ograniczeniom jak obrót nieruchomościami, ale wystarczającą gwarancją jego bezpieczeństwa daje art. 169 k.c.

Autor podkreślił, że art. 494 k.c. znajduje zastosowanie wobec wszelkich umów wzajemnych, zarówno służących przeniesieniu własności rzeczy ruchomych, jak i nieruchomości, celem ujętej w nim regulacji jest bowiem podkreślenie obowiązku zwrotu otrzymanych świadczeń.

Według glosatora, w istniejącym systemie prawnym nie można zaakceptować poglądu o niemożliwości nastąpienia skutku rzeczowego na podstawie jednostronnego oświadczenia woli osoby nie będącej właścicielem rzeczy, jednostronne oświadczenie unicestwia bowiem jedynie umowę, a dalsze następstwa wynikają z utraty bytu umowy.

Głosowaną uchwałę dostrzegł także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2003, nr 3-4, s. 209).

Ł.P.

prawo cywilne procesowe

Droga sądowa nie przysługuje w sprawie o zasądzenie opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości, ustalonej w decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 36 ust. 3 i art. 9 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (jedn. tekst: Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 ze zm.).

(wyrok z dnia 26 czerwca 2001 r., III CZP 30/01, M. Grzelka, J. Koper, M. Sychowicz, OSNC 2002, nr 2, poz. 16; BSN 2001, nr 6, s. 7; Wok. 2001, nr 9, s. 8; MoP 2002, nr 2, s. 76; R.Pr. 2002, nr 1, s. 96; Rej. 2002, nr 2-3, s. 148)

Piotr Szkudlarek, Samorząd Terytorialny 2003, nr 9, s. 71,

(polemika z glosą Ryszarda Szarka, Samorząd Terytorialny 2003, nr 3, s. 69; *vide* omówienie w „Izbie Cywilnej” 2003, nr 5, s. 46)

Autor nie podzielił zarówno poglądu wyrażonego w tezie glosowanej uchwały, jak również argumentacji zawartej w aprobującej glosie Ryszarda Szarka. Za błędny uznał pogląd glosatora, że skoro „konstytucja nie precyzuje, jakie sprawy i czy wszystkie może rozpoznawać sąd (powszechny lub administracyjny), podstaw prawnych do dochodzenia swoich roszczeń przez osoby uprawnione należy upatrywać w art. 2 § 1 k.p.c.” Stwierdził, iż z art. 117 Konstytucji wynika domniemanie właściwości sądów powszechnych, co oznacza, że jeśli nie da się ustalić, który sąd jest właściwy, właściwy jest sąd powszechny. Dlatego też wszelkie rozważania o tym, czy art. 2 k.p.c. w danej sprawie ustanawia drogę sądową, czy nie są bezcelowe, albowiem zagadnienie to jednoznacznie zostało przesądzone w Konstytucji. Ponadto art. 77 ust. 2 Konstytucji zabrania zamykania drogi sądowej do dochodzenia naruszonych wolności i praw, a nakładanie na obywateli ciężarów w postaci danin publicznych ogranicza swobodę dysponowania swoją własnością. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się, że prawo do sądu nie może być rozumiane jedynie formalnie, jako dostępność drogi sądowej, lecz musi być rozumiane materialnie, jako możliwość prawnie skutecznej ochrony praw na drodze sądowej (np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 lutego 2002 r., SK 29/01).

W konkluzji autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego, aprobowanego przez glosatora, że skoro organ administracji publicznej ustalił należność, to działanie sądu byłoby w tym zakresie niecelowe i niewskazane, gdyż stanowiłoby w praktyce dodatkową kontrolę sądu powszechnego nad czynnościami administracji publicznej, czego nie przewidują obowiązujące przepisy. W jego ocenie, z wyrażonej w art. 10 Konstytucji zasady trójpodziału władz wynika obowiązek wzajemnej kontroli władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej.

D.O.

ROZBIEŻNOŚCI W ORZECZNICTWIE

Roszczenie o odsetki ulega przedawnieniu w terminie przewidzianym dla świadczeń, niezależnie od charakteru długu głównego.

(uchwała z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94, K. Kołakowski, H. Ciepła, T. Żyźnowski, MoP 1995, nr 3, s. 83; MoP 1999, nr 10, poz. 26)

Roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawnia się z upływem lat dwóch (art. 554 k.c.).

(uchwała z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 37/03, S. Dąbrowski, B. Myszka, E. Skowrońska-Bocian, BSN 2003, nr 6, s. 6; MoP 2003, nr 14, s. 626)

W uchwale z dnia 9 listopada 1994 r., III CZP 141/94, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że roszczenie o odsetki ulega przedawnieniu w terminie przewidzianym dla świadczeń, niezależnie od charakteru długu głównego. Sąd Najwyższy, dokonawszy przeglądu poglądów judykatury, wskazał, że odrębność reguł przedawnienia roszczenia o odsetki jest zasadą trwale przyjętą w orzecznictwie. Jednocześnie nie podzielił poglądu, że termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek uzależniony jest od tego, w ramach jakiej działalności powstało niespełnione w terminie świadczenie pieniężne. Pogląd taki nie znajduje oparcia w powołanym na jego uzasadnienie przepisie art. 118 k.c., w części odnoszącej się do roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Roszczenie o odsetki traci więc zarówno z taką działalnością, jak i z każdym innym stosunkiem prawnym, rodzącym obowiązek spełnienia świadczenia pieniężnego. Samodzielną jego podstawę stanowi przepis art. 481 k.c. W paragrafie 2 tego artykułu zawarto uregulowanie nawiązujące wyraźnie do odsetek umownych. Podkreśla to potrzebę przyjęcia rozwiązania jednolicie traktującego termin przedawnienia obu rodzajów odsetek. Jeśli więc odsetki umowne (kapitałowe) są niewątpliwie świadczeniem okresowym, to brak przesłanek przemawiających przeciwko odmiennej ocenie odsetek ustawowych. Przeciwnie, okresowa wymagalność roszczenia o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego przemawia za uznaniem, że obowiązek ich zapłaty ma charakter

świadczenia okresowego. Określenia terminu przedawnienia roszczenia o odsetki należy więc poszukiwać wprawdzie także w art. 118 k.c., jednak jednolicie w tej jego części, która odnosi się do roszczeń o świadczenia okresowe.

Przy przyjęciu przeciwnego poglądu określenie terminu przedawnienia powstałego roszczenia o odsetki wymagałoby każdorazowego powracania do charakteru i źródeł powstania świadczenia (długu) głównego, a w konsekwencji prowadziłyby do nader zróżnicowanego traktowania poszczególnych roszczeń o odsetki z punktu widzenia terminu przedawnienia w zależności od terminu przedawnienia przewidzianego dla roszczenia o samo świadczenie pieniężne spełniane z opóźnieniem.

W glosie do tej uchwały (MoP 1999, nr 10, s. 26) oraz opracowaniu pt. „Przedawnienie roszczenia sprzedawcy o statusie przedsiębiorcy o zapłatę ceny oraz o odsetki za opóźnienie w jej zapłacie” (PPH 2000, nr 4, s. 33) J. P. Naworski nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, podnosząc, że istotę świadczeń okresowych, dla których ogólny termin przedawnienia wynosi trzy lata (art. 118 k.c.), stanowi to, iż dłużnik zobowiązany jest spełniać je regularnie, w określonych regularnych odstępach czasu, a suma świadczeń nie składa się na z góry określoną wielkość (np. alimenty, renta, czynsz najmu). W świetle przytoczonej definicji świadczenia okresowego nie sposób zaliczyć do tego rodzaju świadczeń odsetek za opóźnienie. W rezultacie oznacza to, że roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego podlega takiemu samemu terminowi przedawnienia, jak roszczenie główne.

Odmienne stanowisko od wyrażonego w uchwale z dnia 9 listopada 1994 r. zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 czerwca 2003 r., III CZP 37/03, stwierdzając, że roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży zawartej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawnia się z upływem lat dwóch (art. 554 k.c.). W uzasadnieniu Sąd Najwyższy zaznaczył, że decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego, ma ustalenie, jak daleko sięga akcesoryjność roszczenia o odsetki i jak ścisły związek występuje pomiędzy należnością główną (w rozpoznawanej sprawie umówioną ceną) a należnością z tytułu odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego (ceny w umowie sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy). W orzecznictwie oraz w doktrynie nie

neguje się akcesoryjnej roli odsetek w stosunku do zobowiązania głównego, a pewna niezależność roszczenia o odsetki nie prowadzi do całkowitego zerwania więzi prawnej z należnością główną. Związek roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie z roszczeniem o zapłatę należności głównej wyraża się w tym, że roszczenie o zapłatę odsetek powstaje w chwili, w której dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego (świadczenia głównego). Nie sposób też mówić o odsetkach za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego „w ogólności”. Roszczenie o odsetki z tytułu opóźnienia nie wynika z jakichś bliżej nieokreślonych stosunków prawnych, lecz powstaje w ramach konkretnego stosunku obligacyjnego.

Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że roszczenie o odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, mające charakter świadczenia okresowego, przedawnia się, co do zasady, w terminie określonym w art. 118 k.c., tzn. w terminie trzyletnim. Jeżeli jednak istnieje przepis szczególny przewidujący krótszy termin przedawnienia, obejmuje on nie tylko roszczenie o należność główną, ale także roszczenie o należność uboczną, jaką są odsetki. Dzieje się tak, ponieważ czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, ale również te, które wynikają z ustawy, zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Oznacza to, że treść stosunku obligacyjnego wykreowanego zawarciem umowy sprzedaży może być bogatsza niż wynikałoby to z treści samej umowy. Niektóre elementy wchodzą do stosunku prawnego niezależnie od woli stron czynności prawnej. Takim elementem jest prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Za stanowiskiem tym przemawia również nieracjonalność sytuacji, w której roszczenie o świadczenie główne ulega przedawnieniu w terminie krótszym niż roszczenie o świadczenie uboczne.

W ocenie Sądu Najwyższego takie rozwiązanie jest trudne do zaakceptowania z tego względu, że krótsze terminy przedawnienia, osłabiając ochronę interesów wierzyciela, mają na celu zmusić go do szybkiego realizowania przysługujących uprawnień. Stosowanie krótszych terminów przedawnienia do roszczeń głównych, a dłuższych do roszczeń ubocznych, stałoby w sprzeczności z teleologiczną wykładnią przepisów o przedawnieniu.

M.D.

ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE

prawo cywilne materialne

art. 40 k.c.

Za zaciągnięte przez Instytut Matki i Dziecka po wejściu w życie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 661) zobowiązania pozostające w związku z działalnością szpitala w Instytucie odpowiada ten Instytut.

(wyrok z dnia 4 kwietnia 2003 r., III CKN 1246/00, J. Frąckowiak, M. Grzelka, K. Zawada)

*

art. 46 k.c.

Dwie niezabudowane działki gruntu graniczące ze sobą i należące do tego samego właściciela, dla których jest prowadzona jedna księga wieczysta, stanowią – w rozumieniu art. 46 § 1 k.c. – jedną nieruchomość gruntową.

(wyrok z dnia 26 lutego 2003 r., II CKN 1306/00, Bronisław Czech, H. Wrzeszcz, T. Żyznowski)

*

art. 55¹ k.c.

Samodzielny oddział spółki akcyjnej jest przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 55¹ k.c.

(wyrok z dnia 8 kwietnia 2003 r., IV CKN 51/01, T. Bielska-Sobkowicz, L. Gromska-Szuster, Tadeusz Żyznowski)

*

art. 65 k.c.

Panujące zwyczaje nie stwarzają podstawy do tłumaczenia oświadczeń woli stron w umowie, jeżeli zamiarem stron nie było ich stosowanie.

(wyrok z dnia 19 marca 2003 r., I CKN 174/01, S. Dąbrowski, M. Grzelka, Zbigniew Strus)

*

art. 89 k.c.

Zawarte w treści umowy zastrzeżenie, uzależniające powstanie jej skutków od zdarzenia przyszłego, którego ziszczenie się zależy od woli organu osoby prawnej będącej stroną tej umowy, nie może być kwalifikowane jako warunek w rozumieniu art. 89 k.c.

(wyrok z dnia 10 kwietnia 2003 r., III CKN 1335/00, A. Górski, B. Myszka, H. Pietrzkowski)

*

art. 172 k.c.

Do biegu terminu zasiedzenia nie wlicza się okresu zawieszenia wymiaru sprawiedliwości na podstawie art. 16 dekretu z dnia 6 czerwca 1945 r. o mocy obowiązującej orzeczeń sądowych, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 25, poz. 151).

(postanowienie z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 1951/00, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz)

*

art. 212 k.c., art. 393¹ pkt 2 k.p.c.

Ocena okoliczności, które – zgodnie z art. 212 § 2 k.c. w związku z art. 1035 k.c. – decydują o przyznaniu rzeczy jednemu ze współspadkobierców, należy do sądów rozpoznających sprawę merytorycznie i sąd kasacyjny mógłby je zakwestionować tylko wtedy, gdyby była rażąco błędna lub oparta na stwierdzeniach oczywiście sprzecznych z dokonanymi ustaleniami.

(postanowienie z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 13/01, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz)

*

art. 214 k.c.

Orzekając na podstawie art. 214 § 1 i 2 k.c. o przyznaniu gospodarstwa rolnego jednemu ze współwłaścicieli, sąd powinien mieć na względzie zachowanie odpowiedniej struktury agrarnej gospodarstwa rolnego, jego efektywności oraz interesy bytowe wszystkich współwłaścicieli.

(postanowienie z dnia 20 lutego 2003 r., II CKN 1138/00, H. Ciepła, H. Pietrzkowski, H. Wrzeszcz)

*

art. 353¹ k.c., art. 58 k.c., prawo spółdzielcze

W statucie spółdzielni strony mogą zastrzec, że wynikająca z łączącego je stosunku zobowiązaniowego wierzytelność nie może być jednostronnie potrącona przez drugą stronę. Zastrzeżenie takie podlega jednak ocenie z punktu widzenia zasad współzycia społecznego, stosownie do art. 58 § 2 i art. 353¹ k.c.

(wyrok z dnia 12 marca 2003 r., III CKN 201/00, B. Czech, J. Górski, B. Myszka)

*

art. 353¹ k.c.

Postanowienia regulaminu przynależności klubowej i statutu stowarzyszenia sportowego Polski Związek Motorowy nie ograniczają swobody zawierania umów między klubami – członkami stowarzyszenia, uzgodnionych przez nie w wyniku rokowań dotyczących warunków finansowych umowy o transfer zawodnika (art. 353¹ k.c.).

(wyrok z dnia 8 kwietnia 2003 r., IV CKN 39/01, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, T. Żyznowski)

Wynikające z art. 76 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.) ograniczenie zasady wolności umów (art. 353¹ k.c.), pozostaje bez wpływu na uprawnienie do odstąpienia od umowy przez przyjmującego zamówienie.

(wyrok z dnia 10 kwietnia 2003 r., III CKN 1320/00, A. Górski, B. Myszka, H. Pietrzkowski)

*

art. 357¹ k.c.

Strona prowadząca przedsiębiorstwo nie może żądać zastosowania klauzuli *rebus sic stantibus*, jeżeli świadczenie pozostawało w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa, a nadzwyczajna zmiana stosunków nastąpiła przed dniem znowelizowania art. 357¹ k.c., tj. przed dniem 28 grudnia 1996 r.

(wyrok z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 224/01, B. Czech, B. Myszka, T. Wiśniewski)

*

art. 417 k.c., drogi publiczne

Praca jednostki organizacyjnej sprawującej zarząd drogi powinna być tak zorganizowana, żeby miała ona możliwość odpowiednio szybkiego stwierdzenia wystąpienia na drodze zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu i podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

(wyrok z dnia 26 marca 2003 r., II CKN 1374/00, H. Ciepla, B. Czech, M. Sychowicz)

*

art. 471 k.c., przedsiębiorstwa państwowe

Roszczenie następcy prawnego przedsiębiorstwa państwowego o wynagrodzenie szkody wynikłej z utrzymywania w latach 1990-1992 w gotowości beczynnych linii produkcyjnych podlega ocenie z punktu widzenia odpowiedzialności za tzw. szkodę legalną (art. 64 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych), a nie odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania (art. 471 k.c.).

(wyrok z dnia 12 lutego 2003 r., I CKN 1448/00, M. Grzelka, M. Kocon, H. Pietrkowski)

*

art. 493 k.c.

Brak środków pieniężnych na realizację umowy o roboty budowlane, zawartej w trybie zamówienia publicznego, nie stanowi „niemożliwości świadczenia” w rozumieniu art. 493 w związku z art. 475 k.c.

(wyrok z dnia 10 kwietnia 2003 r., III CKN 1320/00, A. Górski, B. Myszka, H. Pietrkowski)

*

art. 494 k.c.

Złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy wzajemnej powoduje, że powstały na jej tle stosunek zobowiązaniowy wygasa z mocą wsteczną.

(wyrok z dnia 27 marca 2003 r., V CKN 1874/00, T. Domińczyk, M. Grzelka, L. Walentynowicz)

*

art. 530 k.c.

Wierzyciel będący przedsiębiorcą i zawierający umowę o znacznej wartości z dłużnikiem powinien dołożyć staranności, aby zbadać stan majątkowy dłużnika w chwili zawarcia umowy, a nie liczyć na możliwość uznania takiej umowy za bezskuteczną na podstawie art. 530 k.c.

(wyrok z dnia 28 marca 2003 r., IV CKN 1965/00, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz)

*

art. 568 k.c.

Podstępne zatajenie wady (art. 568 § 2 k.c.) ma miejsce wówczas, gdy sprzedawca podejmuje działania mające na celu utrudnienie wykrycia wady przez kupującego lub gdy - wiedząc o istnieniu wady - nie informuje o niej kupującego.

(wyrok z dnia 1 kwietnia 2003 r., II CKN 1382/00, H. Pietrzkowski, E. Skowrońska-Bocian, T. Żyznowski)

*

art. 676 k.c., art. 226 k.c.

Do rozliczeń z tytułu nakładów poczynionych przez najemcę na przedmiot najmu, dokonanych w czasie trwania stosunku najmu, stosuje się art. 676, a nie art. 226 w związku z art. 230 k.c.

(wyrok z dnia 17 stycznia 2003 r., III CKN 793/00, T. Domińczyk, J. Frąckowiak, T. Żyźnowski)

*

art. 56 k.r.o., art. 57 k.r.o.

Zachowania małżonków w okresie, gdy rozkład pożycia małżeńskiego był już zupełny i trwałe choć nie mogą mieć wpływu na ocenę ich winy za rozkład, nie pozostają jednak bez znaczenia dla oceny przesłanek rozwodowych określonych w art. 56 k.r.o. Jeżeli małżonek, który nie wyraża zgody na rozwód i któremu w myśl art. 57 § 1 w zw. z art. 56 § 1 k.r.o. nie można przypisać winy rozkładu pożycia, po wystąpieniu rozkładu pożycia zachowuje się w stosunku do drugiego małżonka w sposób niewłaściwy i naganny, to należy rozważyć, czy w tych okolicznościach jego odmowa zgody na rozwód nie powinna być oceniona jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 56 § 3 k.r.o.

(wyrok z dnia 21 marca 2003 r., II CKN 1270/00, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, H. Wrzeszcz)

*

drogi publiczne

Artykuł 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.), jako przepis szczególny, stanowi wyłączną podstawę określenia stanu prawnego nieruchomości zajętej pod drogę publiczną.

(postanowienie z dnia 27 lutego 2003 r., IV CKN 1831/00, M. Bączyk, T. Domińczyk, M. Grzelka)

*

gospodarka gruntami

Podstawę prawną zatrzymania wadium przez organizatora przetargu, gdy nabywca wyłoniony w tym przetargu nie stawi się bez usprawiedliwienia w miejscu i czasie wyznaczonym do zawarcia umowy, stanowi art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.).

(wyrok z dnia 28 lutego 2003 r., V CKN 1636/00, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, M. Wysocka)

*

ochrona praw lokatorów, art. 75 k.p.c.

W sprawie o rozwód nie ma zastosowania art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.).

(wyrok z dnia 26 marca 2003 r., II CK 91/02, B. Czech, M. Sychowicz, H. Ciepla)

*

papiery wartościowe

O roszczeniach posiadacza rachunku inwestycyjnego (art. 9 i 34 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi, tekst jedn. Dz.U. 2002 r. Nr 49, poz. 447 ze zm.) wobec pełnomocnika umocowanego do dysponowania tym rachunkiem o zwrot lub rozliczenie pobranych przez niego pieniędzy rozstrzyga stosunek będący podstawą pełnomocnictwa.

(wyrok z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 21/01, J. Frąckowiak, I. Koper,
K. Zawada)

*

prawo prasowe

Powołanie się poprzez dziennikarza na anonimowe źródło wiadomości nie może stanowić argumentu na korzyść odmowy opublikowania odpowiedzi sporządzonej przez osobę zainteresowaną.

(wyrok z dnia 27 marca 2003 r., V CKN 4/01, T. Domińczyk, M. Grzelka,
L. Walentynowicz)

*

prawo wekslowe

Przepis art. 8 Prawa wekslowego może mieć zastosowanie także wobec osób występujących w charakterze organu osoby prawnej, które złożyły swoje podpisy na wekslu w celu zaciągnięcia przez tę osobę prawną poręczenia wekslowego (art. 30-32 Prawa wekslowego).

(wyrok z dnia 3 kwietnia 2003 r., V CKN 76/01, M. Bączyk, T. Domińczyk,
Z. Strus)

*

samorząd terytorialny

Nałożenie na gminę na mocy art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 3 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. Nr 132, poz. 622 ze zm.), obowiązku budowy urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, nie

proceeds to the emergence on the side of the municipality residents or any other entity (e.g. investor building a residential settlement) the right of the entity, on the basis of which it would be entitled to a civil law claim for construction by the municipality of such a facility or for reimbursement of construction costs.

(wyrok z dnia 21 marca 2003 r., II CKN 1261/00, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, H. Wrzeszcz)

*

znaki towarowe

1. Obstacle to the registration of a trade mark in the form of a designation constituting a geographical name (country, region, city etc.) exists only when the geographical name points directly to the place of origin of the goods, which has acquired a secondary distinguishing ability.

2. Through the registration of a trade mark the State, by its authority, ensures the right of the holder to protection against infringement of his rights. The duty of state organs, in particular courts, is to ensure the effective enforcement of this protection.

3. Acting in a way that leads to confusion as to the origin of goods with a trade mark and using the reputation of another trade mark constitute acts of unfair competition, defined in art. 10 of the Act of 31 January 1985 on trade marks (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.).

(wyrok z dnia 8 kwietnia 2003 r., IV CKN 22/01, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, T. Żyżnowski)

prawo cywilne procesowe

art. 67 k.p.c.

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariuszy byłego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i Komitetu do spraw Bezpieczeństwa Publicznego przy Radzie Ministrów ponosi Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

(wyrok z dnia 20 marca 2003 r., III CKN 644/00, M. Bączyk, A. Górski, K. Zawada)

*

art. 168 k.p.c.

Zwrócenie się przez stronę do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji nie usprawiedliwia niezachowania przez nią terminu do wniesienia kasacji.

Przywrócenie terminu do wniesienia kasacji z powodu odmowy jej wniesienia przez adwokata mogłoby być usprawiedliwione tylko wówczas, gdyby adwokat, do którego strona zwróciła się o wniesienie kasacji przed upływem terminu do dokonania tej czynności, odmówił wniesienia kasacji bez uzasadnionej przyczyny.

(postanowienie u dnia 19 lutego 2003 r., V CZ 7/03, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, T. Żyznowski)

Brak podstaw do przywrócenia terminu do wniesienia kasacji (art. 168 § 1 k.p.c.) w sytuacji, w której pełnomocnik strony wniósł kasację w terminie, a strona niezadowolona z jej treści cofnęła ją i wniosła zarazem o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, chcąc złożyć kasację odpowiadającą jej oczekiwaniom.

(postanowienie z dnia 21 marca 2003 r., II CK 362/02, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, H. Wrzeszcz)

Gdy wezwanie do uiszczenia opłaty sądowej od kasacji zostało sporządzone w taki sposób, że może wprowadzać w błąd co do prawidłowego numeru rachunku bankowego, na który należy dokonać wpłaty, nie jest

uzasadnione uznanie winy strony w usunięciu braków kasacji, jeżeli wypełniła polecenie przelewu w sposób niewłaściwy.

(postanowienie z dnia 8 kwietnia 2003 r., IV CZ 29/03, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, T. Żyznowski)

*

art. 194 k.p.c.

Jeżeli pozwany jest jednostką organizacyjną osoby prawnej, dopuszczalne jest sprostowanie nieprawidłowego oznaczenia strony. W takiej sytuacji art. 194 § 1 k.p.c. nie znajduje zastosowania.

(wyrok z dnia 1 kwietnia 2003 r., II CKN 1422/00, H. Pietrkowski, E. Skowrońska-Bocian, T. Żyznowski)

*

art. 232 k.p.c.

Tylko w szczególnych wypadkach można sądowi skutecznie postawić jako zarzut nieskorzystanie z uprawnienia przeprowadzenia dowodu z urzędu (art. 232 k.p.c.). Taka wyjątkowa sytuacja z reguły nie zachodzi, gdy strona w postępowaniu przed sądami niższej instancji była reprezentowana przez adwokata.

(postanowienie z dnia 21 marca 2003 r., II CKN 1267/00, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, H. Wrzeszcz)

*

art. 244 k.p.c., znaki towarowe

Świadectwo ochronne jest dokumentem urzędowym (art. 244 § 1 k.p.c.) stanowiącym dowód nieistnienia podobieństwa znaków towarowych w

rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 1 i art. 19 ustawy z dnia 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.).

(wyrok z dnia 27 marca 2003 r., V CKN 1812/00, T. Domińczyk, M. Grzelka, L. Walentynowicz)

*

art. 381 k.p.c.

Strona składająca wniosek o przeprowadzenie dowodu w postępowaniu apelacyjnym powinna wykazać istnienie przyczyn określonych w art. 381 k.p.c., usprawiedliwiających jego powołanie dopiero przed sądem drugiej instancji.

(wyrok z dnia 7 marca 2003 r., I CKN 94/01, M. Bączyk, T. Domińczyk, Z. Kwaśniewski)

*

art. 392 k.p.c., art. 1148 k.p.c., art. 1150 k.p.c., art. 1151 k.p.c.

Dopuszczalna jest kasacja od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie stwierdzenia wykonalności zagranicznego orzeczenia sądowego oraz od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie stwierdzenia wykonalności wydanego za granicą orzeczenia sądu polubownego.

(postanowienie z dnia 20 lutego 2003 r., I CZ 10/03, J. Frąckowiak, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 392¹ k.p.c.

Sprawa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia wspólników spółki z o.o. o podwyższeniu kapitału zakładowego jest sprawą o prawa majątkowe.

(postanowienie z dnia 27 lutego 2003 r., IV CZ 5/03, M. Bączyk, T. Domińczyk, M. Grzelka)

*

art. 393 k.p.c.

Rozbieżności w ocenie materiału dowodowego nie stanowią okoliczności uzasadniającej przyjęcie kasacji do rozpoznania.

(postanowienie z dnia 9 stycznia 2003 r., V CK 510/02, L. Walentynowicz)

*

art. 393¹ k.p.c.

O prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego można mówić dopiero wówczas, gdy ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku pozwalają na ocenę tego zastosowania. Brak stosownych ustaleń uzasadnia zatem zarzut kasacji naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie.

(postanowienie z dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00, M. Kocon, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz)

*

art. 393³ k.p.c.

Jeśli wskazaną przez stronę okolicznością uzasadniającą rozpoznanie kasacji jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 393 § 1 pkt 1 k.p.c.), obowiązkiem skarżącego jest opisanie tego zagadnienia z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawnych i wskazaniem nasuwających się wątpliwości w zakresie ich stosowania.

(postanowienie z dnia 17 grudnia 2002 r., I CK 239/02, I. Gromska-Szuster)

Odwołanie się w kasacji do oczywistego naruszenia prawa, jako okoliczności uzasadniającej przyjęcia kasacji do rozpoznania (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.), wymaga uzasadnienia.

(postanowienie z dnia 28 lutego 2003 r., V CZ 10/03, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, M. Wysocka)

*

art. 393¹⁸ k.p.c.

Na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie zarządzenia tymczasowego zażalenie nie przysługuje.

(postanowienie z dnia 12 marca 2003 r., III CZ 18/03, B. Czech, J. Górski, B. Myszka)

Na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji zażalenie nie przysługuje.

(postanowienie z dnia 10 kwietnia 2003 r., III CZ 26/03, A. Górski, B. Myszka, H. Pietrkowski)

*

art. 512 k.p.c.

Zmiana polegająca na zgłoszeniu w postępowaniu nieprocesowym nowego wniosku w miejsce wniosku pierwotnie zgłoszonego mieści w sobie dorozumiane cofnięcie wniosku pierwotnie zgłoszonego. Uchybienie przepisowi art. 512 k.p.c. może mieć znaczenie dla rozpoznania względnie nierozpoznania wniosku pierwotnie zgłoszonego. Jest ono natomiast bez wpływu na rozpoznanie wniosku nowo zgłoszonego, wniosek ten bowiem, w razie skutecznego sprzeciwienia się przez innych uczestników cofnięciu wniosku

pierwotnie zgłoszonego, także powinien być rozpoznany przez sąd – w tej samej sprawie obok wniosku pierwotnie zgłoszonego lub jako sprawa oddzielna.

(postanowienie z dnia 15 kwietnia 2003 r., V CKN 104/01, M. Grzelka, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz)

*

art. 519¹ k.p.c.

Od postanowienia sadu drugiej instancji w przedmiocie orzeczenia środka wychowawczego w stosunku do nieletniego kasacja nie przysługuje.

(postanowienie z dnia 11 kwietnia 2003 r., III CZ 24/03, J. Gudowski, T. Domińczyk, Z. Strus)

*

art. 697 k.p.c.

W postępowaniu przed sądem polubownym nie jest wyłączone stosowanie przepisów o postępowaniu nakazowym (art. 484¹-497 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CK 287/02, B. Czech, B. Myszka, T. Wiśniewski)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2004, NR 1

Sobota nie jest dniem uznanym ustawowo za wolny od pracy w rozumieniu art. 115 k.c. w związku z art. 165 § 1 k.p.c.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03, T. Ereciński, F. Barczewska, J. Gudowski, L. Walentynowicz, T. Flemming-Kulesza, J. Iwulski, A. Wróbel, OSNC 2003, nr 12, poz. 1)

*

Do wniosku o rejestrację spółki jawnej w trybie art. 26 § 4 k.s.h. należy dołączyć umowę spółki cywilnej ze zmianami, dostosowującymi jej treść do wymagań przewidzianych dla spółki jawnej.

(uchwała z dnia 12 marca 2003 r., III CZP 96/02, J. Górowski, B. Czech, B. Myszka, OSNC 2003, nr 12, poz. 2)

*

Po zniesieniu współwłasności nieruchomości przez umowny podział fizyczny hipoteka na udziale współwłaściciela obciąża nowo powstałe nieruchomości w części odpowiadającej pierwotnie obciążonemu udziałowi.

(uchwała z dnia 20 marca 2003 r., III CZP 1/03, A. Górski, M. Bączyk, K. Zawada, OSNC 2003, nr 12, poz. 3)

*

Uszczerbek majątkowy wynikły z niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa wieczystej dzierżawy lub prawa zabudowy (własności czasowej, użytkowania wieczystego) gruntu objętego działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st.

Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279), na skutek rażąco naruszającej prawo odmowy uwzględnienia wniosku złożonego na podstawie art. 7 tego dekretu, stanowi stratę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. i zarazem szkodę rzeczywistą w znaczeniu art. 160 § 1 k.p.a. O tym, w jakim zakresie szkoda jest normalnym następstwem niezaspokojenia wspomnianego uprawnienia, rozstrzyga ocena całokształtu okoliczności sprawy, mających znaczenie w świetle uregulowania zawartego art. 361 § 1 k.c.

(uchwała z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03, A. Górski, M. Bączyk, K. Zawada, OSNC 2003, nr 12, poz. 4)

*

Apelacja wspólnoty mieszkaniowej, którą tworzą właściciele lokali użytkowych, w sprawie o uchylenie uchwały tej wspólnoty podlega wpisowi stałemu określone w § 12 ust. 1 pkt. 5 w związku z § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

(uchwała z dnia 27 marca 2003 r., III CZP 100/02, L. Walentynowicz, M. Grzelka, T. Domińczyk, OSNC 2003, nr 12, poz. 5)

*

Strona nie ma obowiązku udokumentowania wysokości kosztów wymienionych w spisie (art. 109 k.p.c.); spis podlega kontroli sądu na podstawie art. 233 § 1 k.p.c.

(postanowienie składu siedmiu sędziów z dnia 27 listopada 2002 r., III CZP 13/02, T. Ereciński, I. Gromska-Szuster, M. Grzelka, J. Gudowski, B. Mysza, Z. Strus, M. Sychowicz, OSNC 2003, nr 12, poz. 6)

*

Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji powinien wziąć pod rozwagę, w granicach zaskarżenia, wszystkie naruszenia prawa materialnego popełnione przez sąd pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały wytknięte w apelacji.

(postanowienie z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC 2003, nr 12, poz. 7)

*

Udzielone przez właściciela lokalu umocowanie do głosowania nad zmianą sposobu liczenia większości głosów, o jakim mowa w art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.), wymaga dla swej skuteczności pełnomocnictwa rodzajowego.

(wyrok z dnia 15 października 2002 r., II CKN 1479/00, H. Ciepła, B. Czech, H. Pietrkowski, OSNC 2003, nr 12, poz. 8)

*

Odpisy pisma procesowego nie muszą być podpisane ani poświadczone za zgodność z oryginałem przez stronę, jej przedstawiciela lub pełnomocnika procesowego.

(postanowienie z dnia 18 października 2002 r., V CKN 1830/00, L. Walentynowicz, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC 2003, nr 12, poz. 9)

*

Nie można żądać uznania za bezskuteczną na podstawie art. 527 § 1 k.c. umowy "powrotnego" przeniesienia własności nieruchomości na darczyńcę, zawartej w następstwie odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego, chyba że została zawarta w wyniku wcześniejszej z umowy darczyńcy i obdarowanego w celu pokrzywdzenia wierzyciela.

(wyrok z dnia 24 października 2002 r., II CK 396/02, H. Ciepła, B. Czech, H. Pietrkowski, OSNC 2003, nr 12, poz. 10)

*

Wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (art. 519¹ § 2 k.p.c.) jest wartość poszczególnych rzeczy i praw, których objęcie lub nieobjęcie rozstrzygnięciem sądu albo sposób ich podziału kwestionuje skarżący, a także wartość roszczeń dochodzonych w tej sprawie, będących przedmiotem zaskarżenia.

(postanowienie z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, M. Sychowicz, J. Górski, T. Żyżnowski, OSNC 2003, nr 12, poz. 11)

*

Bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 769 § 3 k.p.c., rozpoczyna się z dniem, w którym poszkodowany dowiedział się nie tylko o sprzecznej z prawem czynności lub zaniedbaniu komornika, lecz także o szkodzie wynikłej z tych zdarzeń.

(wyrok z dnia 27 listopada 2002 r., I CKN 1309/00, T. Wiśniewski, B. Czech, I. Koper, OSNC 2003, nr 12, poz. 12)

*

Nie jest dopuszczalne przedstawienie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przez sąd drugiej instancji właściwy do rozpoznania skargi o wznowienie postępowania.

(postanowienie z dnia 27 listopada 2002 r., III CZP 63/02, T. Wiśniewski, B. Czech, I. Koper, OSNC 2003, nr 12, poz. 13)

*

Skarga o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia kasacji do rozpoznania nie jest dopuszczalna.

(postanowienie z dnia 6 maja 2003 r., I CO 7/03, T. Wiśniewski, H. Wrzeszcz, M. Wysocka, OSNC 2003, nr 12, poz. 14)

INFORMACJE

w listopadzie ...

W dniu 14 listopada odbyła się narada robocza sędziów Izby Cywilnej poświęcona omówieniu nowego ustawodawstwa z zakresu prawa ubezpieczeń gospodarczych. Sędzia Sądu Najwyższego Gerard Bieniek omówił ustawę z dnia o działalności ubezpieczeniowej, ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, a także ustawę o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, natomiast sędzia Sądu Najwyższego Tadeusz Wiśniewski – ustawę o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

W dyskusji udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego Zbigniew Strus, Zbigniew Kwaśniewski, Bronisław Czech, Mirosław Bączyk i Tadeusz Żyznowski.

W trakcie narady zabrał również głos sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski, który przedstawił prace podejmowane w ostatnim okresie przez Krajową Radę Sądownictwa. Do tego wystąpienia nawiązali w swych wypowiedziach sędziowie Sądu Najwyższego Gerard Bieniek i Marianna Grzelka.

Bieżące problemy izbowe oraz najnowsze projekty ustaw opracowane przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego omówił Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński. Prezes poinformował również, że od dnia 1 września pracuje w Izbie dr Grzegorz Jędrejek, zatrudniony na stanowisku specjalisty-asystenta.

*

W okresie od września do listopada orzekali w Izbie Cywilnej sędziowie delegowani: sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku Włodzimierz Gawrylczyk oraz sędzia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku Grzegorz Misiurek.

*

Jubileusz 20-lecia pracy zawodowej w sądownictwie obchodziła pani Bożena Kowalska, starszy sekretarz w sekretariacie Wydziału III. Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński złożył Jubilatce serdeczne podziękowania i gratulacje oraz życzył dalszych sukcesów w pracy zawodowej i życiu osobistym.

Dane statystyczne – listopad 2003 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia					Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	1969	231	418	-	54	14	58	215	77	1782
2.	CZP, w tym:	21	8	14	10	-	-	-	-	4	15
	art. 390 k.p.c.	19	8	13	9	-	-	-	-	4	14
	skład 7-miu	2	-	1	1	-	-	-	-	-	1
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	CZ	152	66	82	-	65	4	6	-	7	136
4.	CO, w tym	16	6	9	-	1	-	-	-	8	13
	art. 401 k.p.c.	9	1	4	-	-	-	-	-	4	6
	art. 45, 48 k.p.c.	7	5	5	-	1	-	-	-	4	7
5.	CA	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
6.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	RAZEM	2158	312	524	10	121	18	64	215	96	1946